

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI

DEPARTAMENT NAUKI, OŚWIATY I DZIEDZICTWA NARODOWEGO

KNO.410.001.05.2015

Nr ewid. 127/2015/P/15/001/KNO

Informacja o wynikach kontroli wykonania budżetu państwa w 2014 r. w części 30 – Oświata i wychowanie

Warszawa czerwiec 2015 r.

Misja *Najwyższej Izby Kontroli jest dbałość o gospodarność i skuteczność w służbie publicznej dla Rzeczypospolitej Polskiej*

Wizja *Najwyższej Izby Kontroli jest cieszący się powszechnym autorytetem najwyższy organ kontroli państwowej, którego raporty będą oczekiwanym i poszukiwanym źródłem informacji dla organów władzy i społeczeństwa*

**Informacja o wynikach kontroli
wykonania budżetu państwa w 2014 r.
w części 30 – Oświata i wychowanie**

Dyrektor Departamentu Nauki, Oświaty
i Dziedzictwa Narodowego

Piotr Prokopczyk

Zatwierdzam:
Krzysztof Kwiatkowski

Prezes
Najwyższej Izby Kontroli

Warszawa, 03 czerwca 2015 r.

Najwyższa Izba Kontroli
ul. Filtrowa 57
02-056 Warszawa
tel./fax: 22 444 50 00
www.nik.gov.pl

Spis treści

I. Ocena kontrolowanej działalności	4
1. Ocena ogólna.....	4
2. Sprawozdawczość.....	5
3. Uwagi.....	5
II. Wyniki kontroli wykonania budżetu państwa i budżetu środków europejskich w części 30 – Oświata i wychowanie	7
1. Dochody budżetowe	7
2. Wydatki budżetu państwa i budżetu środków europejskich	7
3. Sprawozdania	16
4. Wydatki publiczne w obszarze oświaty i wychowania w latach 2010–2014	16
III. Informacje dodatkowe.....	21

Dysponentem budżetu państwa w części 30 – *Oświata i wychowanie* jest Minister Edukacji Narodowej¹, kierujący działem administracji rządowej *oświata i wychowanie*, obejmującym sprawy: kształcenia, nauczania, wychowania, kultury fizycznej dzieci i młodzieży (z wyjątkiem spraw zastrzeżonych do kompetencji innych organów administracji publicznej), organizacji dziecięcych i młodzieżowych, w tym systemu dofinansowania zadań państwa realizowanych przez te organizacje, udzielania pomocy materialnej dzieciom i młodzieży oraz międzynarodowej współpracy dzieci i młodzieży².

W 2014 r. budżet państwa w części 30 wykonywał Minister Edukacji Narodowej oraz dyrektorzy 13 podległych państwowych jednostek budżetowych, w tym: dwóch ustanowionych dysponentami drugiego stopnia (dyrektorzy: Centrum Informatycznego Edukacji w Warszawie i Ośrodka Rozwoju Edukacji w Warszawie) oraz 11 ustanowionych dysponentami trzeciego stopnia (dyrektorzy: Centralnej Komisji Egzaminacyjnej w Warszawie, Okręgowych Komisji Egzaminacyjnych w Gdańsku, Jaworznie, Krakowie, Łodzi, Łomży, Poznaniu, Warszawie i Wrocławiu, Krajowego Ośrodka Wspierania Edukacji Zawodowej i Ustawicznej w Warszawie oraz Ośrodka Rozwoju Polskiej Edukacji za Granicą w Warszawie)³.

Wydatki zrealizowane w 2014 r. w części 30 – *Oświata i wychowanie* (łącznie z budżetu państwa i budżetu środków europejskich) stanowiły 1,3% wydatków publicznych na oświatę w kraju.

Kontrola została przeprowadzona na podstawie art. 2 ust. 1 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli⁴ w Ministerstwie Edukacji Narodowej (MEN).

I. Ocena kontrolowanej działalności

1. Ocena ogólna

Najwyższa Izba Kontroli ocenia⁵ pozytywnie wykonanie budżetu państwa w 2014 r. w części 30 – *Oświata i wychowanie*.

Zaplanowane w ustawie budżetowej na 2014 r.⁶ wydatki budżetu państwa w części 30 – *Oświata i wychowanie* w kwocie 424.371 tys. zł, zwiększone w trakcie roku z rezerwy ogólnej i rezerwy celowych budżetu państwa do kwoty 488.518,8 tys. zł, wykonano w kwocie 461.381,7 tys. zł, tj. w 94,4%. Z badania próby statystycznej wydatków pozapłaćcowych MEN (w kwocie 36.689,8 tys. zł) oraz udzielonych dotacji (23.543,1 tys. zł) wynika, że wydatki ponoszono zgodnie z planem finansowym, w sposób celowy i gospodarny, z przeznaczeniem na zadania należące do właściwości Ministra Edukacji Narodowej.

Wydatki z budżetu środków europejskich zaplanowane w części 30 – *Oświata i wychowanie* w kwocie 372.095 tys. zł, zwiększone w trakcie roku z rezerwy celowej budżetu środków europejskich do kwoty 419.555,4 tys. zł, wykonano w kwocie 399.518,6 tys. zł, tj. w 95,2%. Wydatki te przeznaczono na finansowanie operacji realizowanych w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki (POKL), głównie w zakresie Priorytetu III – *Wysoka jakość systemu oświaty*, dla którego Minister Edukacji Narodowej pełni funkcję Instytucji Pośredniczącej (IP).

Minister Edukacji Narodowej prawidłowo wykonywał zadania dysponenta części budżetowej w zakresie nadzoru i kontroli, określone w art. 175 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych⁷ (dalej: ustawa o finansach publicznych).

¹ § 1 ust. 3 rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów z dnia 22 września 2014 r. w sprawie szczegółowego zakresu działania Ministra Edukacji Narodowej (Dz.U. z 2014 r., poz. 1255). W okresie od 18 listopada 2011 r. do 21 września 2014 r. kompetencje te określał § 1 ust. 3 rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów z dnia 18 września 2011 r. w sprawie szczegółowego zakresu działania Ministra Edukacji Narodowej (Dz.U. Nr 248, poz. 1480).

² Art. 20 ust. 1 ustawy z dnia 4 września 1997 r. o działach administracji rządowej (Dz.U. z 2013 r., poz. 743 ze zm.).

³ Zarządzenie Nr 11 Ministra Edukacji Narodowej z dnia 13 kwietnia 2013 r. w sprawie ustanowienia dysponentów środków budżetu państwa w części 30 – *Oświata i wychowanie* (Dz.Ur. MEN z 2013 r., poz. 12).

⁴ Dz.U. z 2012 r., poz. 82 ze zm.

⁵ W kontroli wykonania budżetu państwa w 2014 roku Najwyższa Izba Kontroli stosuje następujące oceny: pozytywna i negatywna. W przypadku gdy nie zostały spełnione kryteria ani dla oceny pozytywnej, ani negatywnej stosuje się ocenę opisową.

⁶ Ustawa budżetowa na rok 2014 z dnia 24 stycznia 2014 r. (Dz.U. z 2014 r., poz. 162).

⁷ Dz.U. z 2013 r., poz. 885 ze zm.

Wydatki w części 30 budżetu państwa i budżetu środków europejskich w 2014 r. służyły głównie realizacji zadania *Oświata i wychowanie*, wyodrębnionego w budżecie zadaniowym w ramach funkcji 3. *Edukacja, wychowanie i opieka*, na które przeznaczono kwotę łączną 790.769,6 tys. zł (z tego: 391.251 tys. zł z budżetu państwa i 399.518,6 tys. zł z budżetu środków europejskich), tj. 91,8% wydatków ogółem. Przyjęty do monitorowania celu tego zadania (tj. *Podnoszenia jakości oraz efektywności kształcenia i wychowania*) miernik w postaci odsetka uczniów, którzy ukończyli szkołę ponadgimnazjalną, w ogólnej liczbie uczniów, którzy ją rozpoczęli (o wartości 83,6%) został w 2014 r. osiągnięty z nadwyżką 1,9 punktu procentowego (85,6%). W stosunku do 2013 r. nastąpiła poprawa stanu wyrażonego takim samym miernikiem o 2 punkty procentowe.

Kalkulacja oceny ogólnej wykonania budżetu państwa w części 30 – *Oświata i wychowanie* przedstawiona została w załączniku nr 5 do niniejszej Informacji.

2. Sprawozdawczość

Najwyższa Izba Kontroli pozytywnie opiniuje roczne sprawozdania za 2014 r. sporządzone przez dysponenta części 30 – *Oświata i wychowanie*:

- o stanie środków na rachunkach bankowych państwowych jednostek budżetowych (Rb-23),
- z wykonania planu dochodów budżetowych (Rb-27),
- z wykonania planu wydatków budżetu państwa (Rb-28),
- z wykonania planu wydatków budżetu państwa w zakresie programów realizowanych ze środków pochodzących z budżetu UE oraz niepodlegających zwrotowi środków z pomocy udzielanej przez państwa członkowskie EFTA, z wyłączeniem wydatków na realizację Wspólnej Polityki Rolnej (Rb-28 Programy),
- z wykonania planu wydatków budżetu środków europejskich, z wyłączeniem wydatków na realizację Wspólnej Polityki Rolnej (Rb-28 UE),

a także

- sprawozdanie z wykonania wydatków budżetu państwa oraz budżetu środków europejskich w układzie zadaniowym (Rb-BZ1),
- sprawozdania finansowe za IV kwartał 2014 r. o stanie należności oraz wybranych aktywów finansowych (Rb-N) i zobowiązań według tytułów dłużnych oraz poręczeń i gwarancji (Rb-Z).

Dane wykazane w sprawozdaniach są zgodne z kwotami wynikającymi z ewidencji księgowej. Ewidencja ta prowadzona była zgodnie z przyjętym systemem kontroli zarządczej w zakresie finansowym, zawierającym wszystkie wymagane elementy/czynności określone w aktach prawnych i regulacjach wewnętrznych oraz obowiązujących standardach. W przyjętym modelu kontroli ustanowiono mechanizmy kontroli zapobiegające znaczącym ryzykom zidentyfikowanym w obszarze prowadzenia ksiąg rachunkowych i sporządzania sprawozdań.

3. Uwagi

Kontrola „Wykonania budżetu państwa w 2014 r. w części 24 – *Kultura i ochrona dziedzictwa narodowego* oraz wykonania planu finansowego Funduszu Promocji Kultury i Funduszu Promocji Twórczości” wykazała, że Minister Kultury i Dziedzictwa Narodowego zwrócił się w dniu 4 marca 2015 r. do Ministra Edukacji Narodowej z prośbą o pilne włączenie do rządowych prac legislacyjnych zmiany przepisów ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty⁸ regulujących: finansowanie niepublicznych szkół artystycznych, uzyskiwanie przez niepubliczne szkoły artystyczne uprawnień szkół publicznych, warunki rekrutacji do szkół artystycznych oraz warunki i tryb przeprowadzania egzaminów eksternistycznych w szkolnictwie artystycznym. Propozycje zmian dotyczyły m.in.:

- określenia w ustawie o systemie oświaty podstawy naliczenia dotacji dla niepublicznych szkół artystycznych o uprawnieniach szkół publicznych, które nie mają odpowiednika wśród typów szkół prowadzonych przez ministra właściwego do spraw kultury i ochrony dziedzictwa narodowego;
- obniżenia minimalnego poziomu dotowania niepublicznych szkół artystycznych, w których nie jest realizowany obowiązek szkolny lub obowiązek nauki, określonego w art. 90 ust. 4c ustawy o systemie oświaty, z obecnej wysokości 50% do 25% wydatków bieżących ustalonych dla szkół tego samego typu prowadzonych przez ministra właściwego do spraw kultury i ochrony dziedzictwa narodowego.

⁸ Dz.U. z 2004 r. Nr 256, poz. 2572 ze zm.

Najwyższa Izba Kontroli – w wyniku kontroli „Dotacje dla niepublicznych szkół artystycznych oraz nadzór nad tymi szkołami”⁹ – wnioskuje do Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego m.in. o podjęcie w porozumieniu z Ministrem Edukacji Narodowej działań w celu określenia w ustawie o systemie oświaty podstawy naliczania dotacji dla szkół artystycznych o uprawnieniach szkół publicznych, które nie mają odpowiednika wśród typów szkół prowadzonych przez ministra właściwego do spraw kultury i ochrony dziedzictwa narodowego, a w wyniku kontroli wykonania budżetu państwa w 2014 r. – o kontynuowanie działań na rzecz zmiany art. 90 ust. 4c ustawy o systemie oświaty oraz zapewnienia środków budżetowych na realizację planowanych działań, w tym z przeznaczeniem na dotacje dla niepublicznych szkół artystycznych.

⁹ Kontrola „Dotacje dla niepublicznych szkół artystycznych oraz nadzór nad tymi szkołami” (P/14/089) została przeprowadzona przez Najwyższą Izbę Kontroli Delegaturę w Lublinie w okresie marzec–maj 2014 r. Informacja o wynikach tej kontroli (zatwierdzona przez Prezesa Najwyższej Izby Kontroli w dniu 14 stycznia 2015 r.) została przekazana m.in. do Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego oraz Ministra Edukacji Narodowej w dniu 25 lutego 2015 r.

II. Wyniki kontroli wykonania budżetu państwa i budżetu środków europejskich w części 30 – Oświata i wychowanie

1. Dochody budżetowe

Zgodnie z założeniami przyjętymi do kontroli wykonania budżetu państwa w 2014 r., kontrola dochodów budżetowych w części 30 – *Oświata i wychowanie* została ograniczona do przeprowadzenia analizy porównawczej danych ujętych w rocznym sprawozdaniu budżetowym Rb-27 z wykonania planu dochodów budżetowych z wynikami roku ubiegłego.

W ustawie budżetowej na 2014 r. zaplanowano w części 30 budżetu państwa dochody w kwocie 8.861 tys. zł, z tego: w dziale 750 – *Administracja publiczna* – 330 tys. zł i w dziale 801 – *Oświata i wychowanie* – 8.531 tys. zł.

Dochody zrealizowano w kwocie 8.176,4 tys. zł, tj. w 92,3% kwoty planowanej, z tego w dziale 750 – 114,3 tys. zł i dziale 801 – 8.060,3 tys. zł. W porównaniu do 2013 r. zrealizowano dochody wyższe o 1,2%.

Największe dochody zrealizowano w rozdziale 80195 – *Pozostała działalność* – w kwocie 3.057,7 tys. zł (130,6% kwoty planowanej) i w rozdziale 80193 – *Dochody państwowej jednostki budżetowej uzyskane z tytułu przejętych zadań, które w 2010 r. były finansowane z rachunku dochodów własnych* – w kwocie 2.806,2 tys. zł (nieplanowane).

Istotnie niższe od zakładanych były dochody w rozdziale 80145 – *Komisje egzaminacyjne*, zrealizowane w kwocie 1.098,9 tys. zł (18,8% kwoty planowanej), co wynikało ze zmian wprowadzonych w systemie egzaminów zawodowych, skutkujących m.in. zwolnieniem z opłat osób przystępujących do egzaminu potwierdzającego kwalifikacje zawodowe po ukończeniu kwalifikacyjnego kursu zawodowego.

Na koniec 2014 r. w części 30 wystąpiły należności w kwocie 1.606,4 tys. zł, w tym zaległości w kwocie 1.369,7 tys. zł. W porównaniu do 2013 r. należności i zaległości były niższe o 1.137,2 tys. zł (41,4%) i 1.352,4 tys. zł (49,7%). Zaległości dotyczyły głównie:

- kary umownej w kwocie 379,4 tys. zł, dochodzonej przez MEN od wykonawcy zamówienia publicznego na dostawę autobusów szkolnych w 2007 r.;
- odsetek w kwocie 919 tys. zł, dochodzonych przez Ośrodek Rozwoju Edukacji w Warszawie (Instytucję Pośredniczącą II stopnia) od pięciu beneficjentów z tytułu nieterminowego zwrotu środków niewykorzystanych lub przeznaczonych na wydatki niekwalifikowalne w realizacji 12 projektów w POKL.

Dane o dochodach budżetu państwa w części 30 – *Oświata i wychowanie* w 2014 r. przedstawione zostały w załączniku nr 1 do niniejszej informacji.

2. Wydatki budżetu państwa i budżetu środków europejskich

2.1. Wydatki budżetu państwa

W ustawie budżetowej na 2014 r. zaplanowano w części 30 – *Oświata i wychowanie* wydatki budżetu państwa w kwocie 424.371 tys. zł, w tym w działach: 801 – *Oświata i wychowanie* – 369.655 tys. zł (87,1%), 750 – *Administracja publiczna* – 42.772 tys. zł (10,1%), 921 – *Kultura i ochrona dziedzictwa narodowego* – 8.000 tys. zł (1,9%), 854 – *Edukacyjna opieka wychowawcza* – 2.915 tys. zł (0,7%).

W trakcie roku plan wydatków został zwiększony do kwoty 488.518,8 tys. zł, tj. o 64.147,8 tys. zł (15,1%), z tego:

- z rezerwy ogólnej budżetu państwa (część 81) – 1.200 tys. zł;
- z rezerw celowych budżetu państwa (część 83) – 62.947,8 tys. zł, z tego na:
 - współfinansowanie projektów realizowanych z udziałem środków europejskich – 38.586,1 tys. zł;
 - wyrównywanie szans edukacyjnych dzieci i młodzieży – 16.802 tys. zł;
 - współpracę z Polonią i Polakami za granicą – 2.000 tys. zł;
 - przygotowanie i przeprowadzanie egzaminów potwierdzających kwalifikacje zawodowe – 1.885,9 tys. zł;
 - finansowanie polsko-ukraińskiej współpracy młodzieży – 1.500 tys. zł;

- wsparcie międzynarodowej współpracy na rzecz demokracji i rozwoju społeczeństwa obywatelskiego – 1.079,1 tys. zł;
- finansowanie skutków awansu zawodowego nauczycieli, pomoc dla repatriantów, wynagrodzenia osób na kierowniczych stanowiskach państwowych, realizację rządowego programu *Radosna szkoła*¹⁰ (łącznie rezerwy celowe nr: 10, 13, 20, 21 i 44) – 1.094,7 tys. zł.

Zwiększenie planu wydatków nastąpiło w działach: 801 – *Oświata i wychowanie* – 60.954,3 tys. zł, 854 – *Edukacyjna opieka wychowawcza* – 2.700 tys. zł, 853 – *Pozostałe zadania w zakresie polityki społecznej* – 403,6 tys. zł, 750 – *Administracja publiczna* – 89,9 tys. zł.

Planowane wydatki wykonano w kwocie ogółem 461.381,7 tys. zł, tj. w 94,4%, z tego:

- w dziale 801 – *Oświata i wychowanie* – 405.167,2 tys. zł (87,8% wydatków w części 30);
- w dziale 750 – *Administracja publiczna* – 42.152,1 tys. zł (9,1%);
- w dziale 921 – *Kultura i ochrona dziedzictwa narodowego* – 8.000 tys. zł (1,7%);
- w dziale 854 – *Edukacyjna opieka wychowawcza* – 5.437,4 tys. zł (1,2%);
- w pozostałych działach – 625 tys. zł (0,2%).

Dane o wydatkach budżetu państwa w części 30 – *Oświata i wychowanie* w 2014 r. przedstawione zostały w załączniku nr 2 do niniejszej informacji.

Wydatki w dziale 801 – *Oświata i wychowanie* poniesiono na finansowanie:

- działalności komisji egzaminacyjnych (rozdział 80145) – 201.983,9 tys. zł (49,9%);
- kształcenia i doskonalenia zawodowego nauczycieli (rozdział 80146) – 75.599,4 tys. zł (17,9%);
- pozostałej działalności (rozdział 80195) – 68.067,9 tys. zł (16,8%);
- szkolnictwa polskiego za granicą (rozdział 80135) – 38.004,7 tys. zł (9,4%);
- działalności badawczo-rozwojowej, jednostek pomocniczych szkolnictwa i pomocy zagranicznej (łącznie rozdziały: 80180, 80143, 80179) – 24.511,4 tys. zł (6%).

Najniższe było wykonanie planu wydatków w dziale 150 – *Przetwórstwo przemysłowe*, w którym wydatki zaplanowane na dotacje przedmiotowe do podręczników szkolnych do kształcenia zawodowego w kwocie 1.000 tys. zł wykonano w kwocie 215,5 tys. zł (21,6%). Wynikało to z niepełnej realizacji planów wydawniczych przez wydawców podręczników szkolnych, wnioskujących wcześniej o te dotacje. W pozostałych działach planowane wydatki wykonano na poziomie od 94,1% do 100%.

W związku ze zmniejszonym zapotrzebowaniem na dotacje przedmiotowe Minister Edukacji Narodowej dokonała blokady zaplanowanych na ten cel wydatków w kwocie 784,5 tys. zł (decyzja z dnia 26 listopada 2014 r. wydana na podstawie art. 177 ust. 1 pkt 3 ustawy o finansach publicznych).

Na koniec 2014 r. w części 30 wystąpiły zobowiązania (niewymagalne) w kwocie 7.606,3 tys. zł, powstałe głównie z tytułu dodatkowego wynagrodzenia rocznego pracowników i pochodnych (6.888,2 tys. zł) oraz zakupu towarów i usług (652,2 tys. zł). W stosunku do stanu na koniec 2013 r. kwota zobowiązań ogółem była niższa o 160,3 tys. zł (2,1%).

W 2014 r. w części 30 nie ponoszono wydatków na zapłatę odsetek z tytułu nieterminowych płatności oraz wypłaty kar i odszkodowań na rzecz osób fizycznych, prawnych i innych jednostek organizacyjnych (§§ 457–460).

Z kwoty 62.947,8 tys. zł zwiększającej plan wydatków w części 30 z rezerw celowych budżetu państwa, po uwzględnieniu zwrotów udzielonych dotacji, wykorzystano 44.451,6 tys. zł (70,6%). Niski poziom wykorzystania środków z rezerw celowych wynikał głównie z niewykorzystania części środków z rezerwy celowej nr 8, przewidzianej na współfinansowanie projektów realizowanych z udziałem środków europejskich (z kwoty ogółem 38.586,1 tys. zł wykorzystano 25.156,7 tys. zł, tj. 65,2%). Spowodowane to było przesuwaniem na terminy późniejsze części płatności okresowych dla beneficjentów w ramach POKL lub zmniejszeniem ich wysokości, głównie ze względu na:

¹⁰ Program przyjęty uchwałą nr 112/2009 Rady Ministrów z dnia 7 lipca 2009 r. w sprawie Rządowego programu wspierania w latach 2009–2014 organów prowadzących w zapewnieniu bezpiecznych warunków nauki, wychowania i opieki w klasach I–III szkół podstawowych i ogólnokształcących szkół muzycznych I stopnia – *Radosna szkoła*, zmieniony uchwałami Rady Ministrów: nr 216/2009 z dnia 10 grudnia 2009 r., nr 153/2010 z dnia 4 października 2010 r. i nr 113/2013 z dnia 28 czerwca 2013 r.

- błędy popełniane przez beneficjentów we wnioskach o płatność w projektach konkursowych, wydłużające procedurę ich weryfikacji i opóźniające kolejne płatności;
- zmiany przez beneficjentów harmonogramów realizacji projektów, w tym ze względu na przedłużające się procedury przetargowe lub powtarzanie postępowań, opóźniające realizację harmonogramu projektów;
- oszczędności w stosunku do planowanych wydatków na realizację projektu, uzyskiwane w wyniku korzystnego rozstrzygnięcia postępowań przetargowych lub zapytań ofertowych;
- trudności w realizacji projektów o charakterze badawczym, w tym przesunięcia harmonogramu badań wynikające z przedłużenia procesu ich kontraktacji, opóźnienia w realizacji badań terenowych oraz błędy w bazach danych przekazywanych przez wykonawców badań wydłużające czas ich weryfikacji.

W pełni wykorzystano środki z rezerwy ogólnej budżetu państwa (1.200 tys. zł).

Kontrolą objęto wykorzystanie środków uzyskanych z rezerw budżetu państwa w kwocie ogółem 8.943,4 tys. zł, zwiększających plan wydatków realizowanych bezpośrednio przez MEN (13,9% kwoty ogółem zwiększenia z rezerw budżetowych). Ze środków tych MEN wykorzystało kwotę 8.554,1 tys. zł (95,6%), przeznaczając je na cele wskazane we właściwych decyzjach Ministra Finansów, z tego:

- w pełni wykorzystano środki z rezerwy ogólnej oraz rezerw celowych na współfinansowanie projektów realizowanych z udziałem środków europejskich i na finansowanie polsko-ukraińskiej współpracy młodzieży w kwocie łącznej 8.186,6 tys. zł, przekazując dotacje Instytutowi Badań Edukacyjnych na współfinansowanie projektu pn. *Badanie jakości i efektywności edukacji oraz instytucjonalizacja zaplecza badawczego* oraz podmiotom wyłonionym w drodze konkursów na realizację zadań publicznych pn. *Wolontariat harcerski i Polsko-ukraińska współpraca młodzieży*;
- ze środków z rezerwy celowej na zwiększenie wynagrodzeń przeznaczonych na wypłaty wynagrodzeń dla osób odwołanych z kierowniczych stanowisk państwowych, w tym ekwiwalentów za niewykorzystane urlopy w kwocie 77 tys. zł wykorzystano kwotę 76 tys. zł (98,7%); niewykorzystanie części środków wynikało z poniesienia mniejszych wydatków na pochodne od wynagrodzeń;
- ze środków z rezerwy celowej na zadania w zakresie wyrównywania szans edukacyjnych dzieci i młodzieży, w tym na zadania związane z bezpieczną i przyjazną szkołą w kwocie 260 tys. zł wykorzystano kwotę 178 tys. zł (68,5%); niewykorzystanie części uzyskanych środków wynikało z oszczędności w wydatkach MEN na realizację działań zaplanowanych w ramach programu *Bezpieczna i przyjazna szkoła*¹¹;
- ze środków z rezerwy celowej na realizację programu *Radosna szkoła* w kwocie 419,8 tys. zł wykorzystano kwotę 113,5 tys. zł (27%); niewykorzystanie części uzyskanych środków wynikało z mniejszej od zakładanej liczby placów zabaw utworzonych w 2014 r. w ramach programu oraz uzyskania przez MEN niższych – od zakładanych na podstawie wydatków roku ubiegłego – stawek wynagrodzeń za przeprowadzanie kontroli prawidłowości wykonania placów zabaw, zleconych wykonawcom w trybie przetargu nieograniczonego.

W ramach *Planu finansowego dysponenta trzeciego stopnia* w MEN zrealizowano wydatki w kwocie 80.612,3 tys. zł (93,6% kwoty planowanej), w tym na obsługę tego urzędu – 42.174,7 tys. zł¹². W stosunku do 2013 r. były one wyższe odpowiednio o 1,3% i 0,4%.

Kontrolą objęto wydatki pozapłacowe zrealizowane w MEN w ramach *Planu finansowego dysponenta trzeciego stopnia* w kwocie 36.689,8 tys. zł¹³. W wybranej próbie kontrolnej zbadano: wydatki na świadczenia na rzecz osób fizycznych – 29,8 tys. zł, wydatki bieżące jednostek budżetowych – 36.380,4 tys. zł, wydatki majątkowe – 279,6 tys. zł. Badane wydatki zrealizowano zgodnie z planem finansowym, w sposób celowy i gospodarny, z odpowiednim zastosowaniem przepisów dotyczących sposobu realizacji poszczególnych rodzajów wydatków i przy zachowaniu wymaganych terminów płatności.

¹¹ Program przyjęty uchwałą nr 130/2014 Rady Ministrów z dnia 8 lipca 2014 r. w sprawie przyjęcia Rządowego programu na lata 2014–2016 *Bezpieczna i przyjazna szkoła*.

¹² Łącznie wydatki wykonane w działach: 750 – *Administracja publiczna*, 752 – *Obrona narodowa*, 754 – *Bezpieczeństwo publiczne i ochrona przeciwpożarowa*.

¹³ Dobór statystyczny przy pomocy narzędzia informatycznego NIK (metodą PPS/MUS, przy następujących parametrach losowania próby kontrolnej: ryzyko statystyczne – 15%, próg istotności badania – 2%, błąd badania – 0,75).

Najwyższa Izba Kontroli zwraca uwagę na wydatkowanie w 2014 r. kwoty łącznej 708,2 tys. zł na opłacenie składek na 2015 r. do budżetu Europejskiej Fundacji Młodzieży (385 tys. zł) i Europejskiego Centrum Języków Nowożytnych (323,2 tys. zł). W notach płatniczych tych organizacji określono termin płatności 1/3 każdej składki do końca lutego 2015 r., a pozostałych 2/3 składki do końca czerwca 2015 r. Poprzez opłacenie składek w pełnej wysokości w dniu 23 grudnia 2014 r. MEN dokonało wyprzedzenia ustalonych terminów płatności kwoty 236,1 tys. zł o dwa miesiące i kwoty 472,1 tys. zł o sześć miesięcy. Składki do budżetu tych organizacji na 2014 r. MEN przekazało w dniu 30 grudnia 2013 r. MEN praktykuje jednorazową zapłatę tych składek od początku udziału Polski w programach Europejskiej Fundacji Młodzieży i Europejskiego Centrum Języków Nowożytnych, a opłacenie w 2014 r. składek do budżetu tych organizacji na 2015 r. nastąpiło w reakcji na kierowane z różnych gremiów Rady Europy próśby o jak najwcześniejsze opłacanie składek przez państwa członkowskie.

Kontrolą objęto wybrane celowo cztery postępowania w sprawie udzielenia zamówień publicznych przez MEN (zróżnicowane pod względem rodzaju przedmiotu zamówienia) o wartości umów ogółem 2.528,5 tys. zł (30,7% z kwoty ogółem 8.229,5 tys. zł udzielonych zamówień publicznych), z tego:

- zamówienie w trybie z wolnej ręki na wydanie podręcznika do nauki języka litewskiego z materiałami pomocniczymi (579,9 tys. zł);
- zamówienie w trybie przetargu nieograniczonego na dostawę sprzętu komputerowego na potrzeby MEN (243,8 tys. zł);
- zamówienie w trybie przetargu nieograniczonego na remont dziedzińców w siedzibie MEN (1.627,9 tys. zł);
- zamówienie w trybie przetargu nieograniczonego na organizację posiedzeń Społecznego Komitetu Doradczego w ramach projektu POKL pn. *Uczniowie i rodzice kapitałem społecznym nowoczesnej szkoły* (76,9 tys. zł).

W badanych postępowaniach zachowano wymagane ustawowe procedury, odpowiednio do zastosowanych trybów wyłaniania wykonawcy. Zamówienie w trybie z wolnej ręki zostało udzielone wykonawcy posiadającemu autorskie prawa majątkowe do zamówionego podręcznika i materiałów pomocniczych, co upoważniało do zastosowania tego trybu postępowania. Na wynagrodzenia wykonawców badanych zamówień publicznych wydatkowano 2.512,7 tys. zł, tj. o 15,8 tys. mniej od kwoty łącznej zawartych umów. Oszczędności te powstałe głównie ze względu na mniejszą od planowanej liczbę uczestników posiedzeń Społecznego Komitetu Doradczego w ramach projektu pn. *Uczniowie i rodzice kapitałem społecznym nowoczesnej szkoły*, co zmniejszyło ostateczne wydatki na wynagrodzenie wykonawcy zamówienia o 13,8 tys. zł.

Struktura zrealizowanych w 2014 r. wydatków z budżetu państwa (461.381,7 tys. zł) w układzie grup ekonomicznych ukształtowała się następująco:

- dotacje i subwencje – 21,3%;
- świadczenia na rzecz osób fizycznych – 1,5%;
- wydatki bieżące jednostek budżetowych – 76,3%;
- wydatki majątkowe – 0,9%.

Dotacje budżetowe

Wydatki w grupie dotacje i subwencje w 2014 r. (98.470,4 tys. zł) były niższe od zrealizowanych w 2013 r. o 9.025,1 tys. zł. Planowane wydatki w tej grupie (115.559,1 tys. zł) zrealizowano w 85,2%, przeznaczając na: dotacje przedmiotowe – 215,5 tys. zł, dotacje podmiotowe – 8.000 tys. zł, dotacje celowe – 90.254,9 tys. zł.

Dotacje przedmiotowe (215,5 tys. zł) zostały przekazane czterem wydawcom na dofinansowanie pierwszego wydania ośmiu podręczników szkolnych do kształcenia zawodowego w łącznym nakładzie 11 tys. egzemplarzy.

Dotacja podmiotowa została przekazana Centrum Nauki Kopernik (podmiotowi wskazanemu w ustawie budżetowej na 2014 r.) w zaplanowanej kwocie (8.000 tys. zł). Dotację przekazano zgodnie z warunkami określonymi przez organizatorów tej instytucji w porozumieniu z dnia 21 października 2013 r. w sprawie łącznej rocznej dotacji dla Centrum Nauki Kopernik na 2014 r.¹⁴, tj. w czterech transzach po 2.000 tys. zł, w terminie do 10 dnia każdego kwartału.

¹⁴ Porozumienie zawarte przez Prezydenta m.st. Warszawy, Ministra Edukacji Narodowej oraz Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego.

Na dotacje celowe wydatkowano 84,7% z zaplanowanej kwoty 106.559,1 tys. zł. Kontrolą objęto wydatki na dotacje celowe w ramach *Planu finansowego dysponenta pierwszego stopnia* w części 30 w kwocie 23.542,1 tys. zł¹⁵. W wybranej próbie kontrolnej zbadano dotacje celowe udzielone na:

- organizację trzech olimpiad przedmiotowych: chemicznej, języka rosyjskiego, wiedzy o państwie i prawie – 697,2 tys. zł;
- zapewnienie kształcenia dzieciom personelu Centrum Szkolenia Sił Połączonych (JFTC) NATO w szkołach niepublicznych prowadzonych przez Uniwersytet Kazimierza Wielkiego w Bydgoszczy – 1.000 tys. zł;
- na zorganizowanie przez Stowarzyszenie Wspólnota Polska z siedzibą w Warszawie doskonalenia zawodowego nauczycieli prowadzących nauczanie języka polskiego, historii, geografii, kultury polskiej oraz innych przedmiotów nauczanych w języku polskim – 1.221,7 tys. zł;
- na organizację wypoczynku dzieci i młodzieży przez Stowarzyszenie Instytut Narodów Kaukazu z siedzibą w Warszawie, Fundację Wolność i Demokracja z siedzibą w Warszawie oraz Fundację Edukacja Bez Granic z siedzibą w Katowicach – 106,2 tys. zł;
- adaptację i druk podręczników dla dzieci niewidomych i słabowidzących zlecone Uniwersytetowi Warszawskiemu i Towarzystwu Opieki nad Ociemniałymi w Laskach – 4.083 tys. zł;
- prowadzenie przez Fundację Rozwoju Systemu Edukacji z siedzibą w Warszawie obsługi administracyjnej programu Erasmus+ oraz Krajowego Centrum Europass – 6.100 tys. zł;
- zaliczki dla beneficjentów na współfinansowanie krajowe w pięciu projektach realizowanych w ramach Priorytetu III POKL¹⁶ – 10.334 tys. zł.

Badane dotacje na zadania finansowane z budżetu państwa (bez udziału środków europejskich) zostały udzielone na podstawie umów określających zakres i warunki realizacji i finansowania zadania, zgodnie z planem finansowym i celowo. Środki dotacji zostały przekazane zgodnie z warunkami zawartych umów i rozliczone w drodze weryfikacji przez MEN sprawozdań merytorycznych i finansowych beneficjentów z realizacji zadania. W umowach określano m.in. uprawnienia MEN do kontroli przebiegu realizacji zadania i sposobu wykorzystania dotacji oraz wymóg złożenia przez beneficjenta w określonym czasie sprawozdania i rozliczenia z realizacji zadania. Beneficjenci dotacji zostali wyłonieni z zachowaniem obowiązującego trybu zlecenia poszczególnych zadań. W przypadku czterech beneficjentów wystąpiło częściowe niewykorzystanie środków dotacji (w kwocie łącznej 807 tys. zł), które zostały zwrócone na rachunek MEN.

Dotacje na współfinansowanie projektów POKL udzielono zgodnie z umowami o dofinansowanie, w tym z harmonogramami finansowania poszczególnych projektów, a ich rozliczenie nastąpiło w ramach odpowiednich wniosków beneficjentów o kolejne płatności okresowe.

Wydatki na świadczenia na rzecz osób fizycznych

Wydatki na świadczenia na rzecz osób fizycznych w 2014 r. (6.708,1 tys. zł) były niższe od zrealizowanych w 2013 r. o 1.704,6 tys. zł. Planowane wydatki w tej grupie (6.886,9 tys. zł) zrealizowano w 97,4%. Dominujące wydatki stanowiły wynagrodzenia ryczałtowe nauczycieli kierowanych do pracy za granicą – w kwocie 4.861,4 tys. zł (72,5%), stypendia Ministra Edukacji Narodowej dla uczniów – 960 tys. zł (14,3%) i nagrody Ministra Edukacji Narodowej dla nauczycieli – 588 tys. zł (8,8%).

¹⁵ Dobór statystyczny przy pomocy narzędzia informatycznego NIK (metodą PPS/MUS, przy interwale losowania 5% wydatków na dotacje).

¹⁶ Projekty pn.: *Staża i praktyki zagraniczne dla osób kształcących się i szkolących zawodowo; Zagraniczna mobilność szkolnej kadry edukacyjnej w ramach projektów instytucjonalnych; Opracowanie założeń merytorycznych i instytucjonalnych wdrażania krajowych ram kwalifikacji oraz krajowego rejestru kwalifikacji dla uczenia się przez całe życie; Badanie jakości i efektywności edukacji oraz instytucjonalizacja zaplecza badawczego.*

Wydatki bieżące jednostek budżetowych

Wydatki bieżące jednostek budżetowych w 2014 r. (351.943,7 tys. zł) były niższe od zrealizowanych w 2013 r. o 891,1 tys. zł. Planowane wydatki w tej grupie (361.756,2 tys. zł) zrealizowano w 97,3%. Dominujące wydatki poniesiono w rozdziałach:

- 80145 – *Komisje egzaminacyjne* – 199.136 tys. zł (56,6%);
- 75001 – *Urzędy naczelnych i centralnych organów administracji rządowej* – 41.141,5 tys. zł (11,7%);
- 80195 – *Pozostała działalność* – 40.285 tys. zł (11,4%);
- 80135 – *Szkolnictwo polskie za granicą* – 33.017,4 tys. zł (9,4%).

Wydatki na wynagrodzenia bezosobowe (honoraria oraz wynagrodzenia z tytułu umów zlecenia i umów o dzieło), łącznie w części 30 budżetu państwa i budżetu środków europejskich w 2014 r., wyniosły 107.926,7 tys. zł i były niższe niż wykonane w 2013 r. o 6.812,7 tys. zł (5,9%). Wydatki te zrealizowano z zachowaniem ograniczeń wynikających z art. 14 ust. 1 i art. 15 ustawy z dnia 8 listopada 2013 r. o zmianie niektórych ustaw w związku z realizacją ustawy budżetowej¹⁷, tj. w kwotach nieprzekraczających wydatków planowanych w oparciu o ustawę budżetową w 2013 r.¹⁸, zwiększonych o środki z rezerw celowych budżetu państwa i na podstawie § 1 ust. 1 pkt 2 rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 13 sierpnia 2014 r. w sprawie wyrażenia zgody na zwiększenie wielkości wynagrodzeń bezosobowych w roku 2014¹⁹.

Przeciętne zatrudnienie w części 30 w 2014 r. wyniosło ogółem 1.495 osób i było niższe niż w 2013 r. o 30 osób (2%). Wydatki na wynagrodzenia wyniosły łącznie 115.712,6 tys. zł (z tego: wynagrodzenia osobowe – 109.440,7 tys. zł, dodatkowe wynagrodzenie roczne – 6.271,9 tys. zł), tj. 98,8% kwoty planowanej (117.062 tys. zł), a średnie wynagrodzenie miesięczne brutto – 6.450 zł. W stosunku do 2013 r. wydatki na wynagrodzenia były niższe o 1.491,6 tys. zł (1,3%), a przeciętne wynagrodzenie miesięczne brutto wyższe o 45 zł (0,7%).

Przeciętne zatrudnienie w MEN (w dziale 750) w 2014 r. wyniosło ogółem 295 osób i było wyższe niż w 2013 r. o 10 osób (3,5%). Wydatki na wynagrodzenia wyniosły łącznie 25.249,3 tys. zł (z tego: wynagrodzenia osobowe – 23.545,2 tys. zł i dodatkowe wynagrodzenie roczne – 1.704,1 tys. zł), tj. 99,8% planowanej kwoty ogółem (25.297 tys. zł), a średnie wynagrodzenie miesięczne brutto – 7.133 zł. W stosunku do 2013 r. wydatki na wynagrodzenia w MEN były wyższe o 269,1 tys. zł (1,1%), a przeciętne wynagrodzenie miesięczne brutto niższe o 171 zł (2,3%)²⁰.

Dane o zatrudnieniu i wynagrodzeniach w części 30 – *Oświata i wychowanie* w 2014 r. przedstawione zostały w załączniku nr 3 do niniejszej informacji.

Wydatki majątkowe

Wydatki majątkowe w 2014 r. (4.259,5 tys. zł) były niższe od zrealizowanych w 2013 r. o 771,2 tys. zł. Planowane wydatki w tej grupie (4.316,7 tys. zł) zrealizowano w 98,7%. Realizacja wydatków w poszczególnych działach była następująca: 750 – *Administracja publiczna* – 956,2 tys. zł (22,4%) i 801 – *Oświata i wychowanie* – 3.303,3 tys. zł (77,6%).

Wydatkowane środki przeznaczono na:

- zakupy inwestycyjne jednostek budżetowych – w kwocie 3.359,5 tys. zł, zrealizowane w: MEN, Ośrodku Rozwoju Polskiej Edukacji za Granicą w Warszawie, Centrum Informatycznym Edukacji w Warszawie, Centralnej Komisji Egzaminacyjnej w Warszawie oraz Okręgowych Komisjach Egzaminacyjnych w Jaworznie, Łodzi, Wrocławiu, Łomży, Krakowie, Warszawie i Poznaniu, Krajowym Ośrodku Wspierania Edukacji Zawodowej i Ustawicznej w Warszawie, Ośrodku Rozwoju Edukacji w Warszawie, obejmujące głównie sprzęt i oprogramowanie komputerowe, sprzęt poligraficzny i sprzęt RTV;
- wydatki na inwestycje – w kwocie 900 tys. zł, zrealizowane przez Okręgową Komisję Egzaminacyjną w Łomży na modernizację jej siedziby.

¹⁷ Dz.U. z 2013 r., poz. 1645.

¹⁸ Ustawa budżetowa na rok 2013 z dnia 25 stycznia 2013 r. (Dz.U. z 2013 r., poz. 169 ze zm.).

¹⁹ Dz.U. z 2014 r., poz. 1117.

²⁰ W 2014 r., w stosunku do roku poprzedniego, wystąpił statystycznie wzrost o 6,1% przeciętnego wynagrodzenia miesięcznego brutto w grupie osób zajmujących kierownicze stanowiska państwowe, spowodowany poniesieniem wydatków na wynagrodzenia osób odwołanych ze stanowiska Ministra Edukacji Narodowej i Podsekretarza Stanu (nie wystąpiło podwyższenie wynagrodzenia zasadniczego osób zatrudnionych w MEN na kierowniczych stanowiskach państwowych).

W MEN prowadzono bieżące działania kontrolne i sprawdzające dotyczące: zgodności wydatków z planowanym przeznaczeniem, prawidłowości wykorzystania środków finansowych, w tym zakresu zrealizowanych zadań oraz wysokości i terminów przekazywania i prawidłowości wykorzystania dotacji udzielonych z budżetu państwa, a także prawidłowości i terminowości pobierania dochodów, tj. działania należące do zadań nadzorczych dysponenta części budżetu państwa na podstawie art. 175 ust. 2 pkt 1-5 ustawy o finansach publicznych. W okresach kwartalnych sporządzane były informacje z wykonania planu dochodów i wydatków oraz zadań w części 30 – *Oświata i wychowanie*, służące ocenie stanu realizacji dochodów i wydatków budżetu państwa i budżetu środków europejskich, w odniesieniu do planów finansowych MEN i podległych jednostek organizacyjnych.

W zadaniach nadzorczych dysponenta części uwzględniono również realizację planu finansowego w układzie zadaniowym, w tym planów finansowych jednostek podległych, na podstawie mierników stopnia realizacji celów. Informacje o realizacji zadań w odniesieniu do podległych jednostek organizacyjnych były zbierane w okresach półrocznych (do poziomu działania). Obejmowały one swoim zakresem kwoty wydatków, jak i osiągnięte efekty rzeczowe. Przyjęte mierniki umożliwiały ocenę skuteczności realizowanych działań.

W 2014 r. przeprowadzono 15 kontroli, w tym kontrole w trzech jednostkach podległych. W dziewięciu jednostkach sprawdzono prawidłowość wykorzystania przekazanych dotacji. Zrealizowano również cztery zadania w ramach audytu wewnętrznego, z których jedno dotyczyło celowości wydatków budżetowych (zasadności ponoszenia kosztów uczestnictwa Polski w organizacjach międzynarodowych w kontekście uzyskania oszczędności budżetowych).

Wnioski pokontrolne Najwyższej Izby Kontroli, skierowane do Ministra Edukacji Narodowej w wyniku przeprowadzonej w MEN kontroli wykonania budżetu państwa w 2013 r. w części 30 – *Oświata i wychowanie*, zostały zrealizowane²¹.

2.2. Wydatki budżetu środków europejskich

W ustawie budżetowej na 2014 r. zaplanowano w części 30 budżetu środków europejskich wydatki w kwocie 372.095 tys. zł, z tego: w dziale 750 – *Administracja publiczna* – 150 tys. zł, w dziale 801 – *Oświata i wychowanie* – 371.945 tys. zł. W trakcie roku plan wydatków został zwiększony z rezerwy celowej budżetu środków europejskich do kwoty 419.555,4 tys. zł, tj. o 47.460,4 tys. zł (12,8%).

Z planowanych wydatków wykorzystano kwotę 399.518,6 tys. zł (95,2%), z tego w działach 750 – 159,5 tys. zł i 801 – 399.359,1 tys. zł. Wydatki zrealizowane w 2014 r. były niższe niż w 2013 r. o 16%.

Środki uzyskane z rezerwy celowej (47.460,4 tys. zł) wykorzystano w kwocie 41.403,2 tys. zł, tj. w 87,2%.

Z budżetu środków europejskich w części 30 finansowano realizację POKL, tj.: projekty systemowe i konkursowe w ramach Priorytetu III – *Wysoka jakość systemu oświaty* (dział 801), realizowany przez MEN projekt w ramach Priorytetu V – *Dobre rządzenie* (dział 750)²² i wsparcie dla IP w ramach Priorytetu X – *Pomoc techniczna* (dział 750).

Dane o wydatkach budżetu środków europejskich w części 30 – *Oświata i wychowanie* w 2014 r. przedstawione zostały w załączniku nr 4 do niniejszej Informacji.

Minister Edukacji Narodowej pełni funkcję IP w realizacji Priorytetu III POKL. Do końca 2014 r. w ramach tego Priorytetu zakontraktowano 649 projektów (łącznie systemowe i konkursowe) o wartości 3.001.271,6 tys. zł (równowartość 718 mln euro wg kursu Europejskiego Banku Centralnego z dnia 27 listopada 2014 r.), tj. 99,9% alokacji. We wnioskach o płatność IP zatwierdziła do tego czasu wydatki kwalifikowalne na kwotę 2.368.410 tys. zł, tj. w wysokości 78,8% alokacji (równowartość 566,6 mln euro). Zakończono realizację 344 projektów (53%). Spośród dziewięciu wskaźników rezultatu przyjętych do monitorowania realizacji celów Priorytetu²³, do końca 2014 r. w pełni osiągnięto zakładane wartości czterech wskaźników, tj. odsetka:

²¹ W wystąpieniu pokontrolnym z dnia 25 kwietnia 2014 r. (KNO-4100-001-05/2014) Najwyższa Izba Kontroli wniosowała o: 1) udzielenie zamówień publicznych wyłącznie wykonawcom wybranym zgodnie z przepisami ustawy z dnia 29 stycznia 2004 r. Prawo zamówień publicznych (Dz.U. z 2013 r., poz. 907 ze zm.), za wyjątkiem przypadków, w których ustawa ta nie ma zastosowania; 2) wyeliminowanie przypadków udzielania upoważnień do zaciągania zobowiązań w imieniu Skarbu Państwa – Ministra Edukacji Narodowej, niezgodnych z zakresem posiadanego umocowania.

²² Projekt *Sprawne konsultacje społeczne w Ministerstwie Edukacji Narodowej*.

²³ Dane na podstawie *Sprawozdania z realizacji Priorytetu III w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki 2007–2013 za 2014 r.* (wersja przed zatwierdzeniem przez Instytucję Zarządzającą).

- jednostek prowadzących kształcenie nauczycieli (tj. szkół wyższych i kolegiów nauczycielskich), które zastosowały nowe formy i zasady kształcenia nauczycieli – w odniesieniu do wszystkich jednostek prowadzących kształcenie nauczycieli;
- szkół objętych pilotażem w zakresie zmodernizowanego systemu doskonalenia nauczycieli jako elementu wsparcia szkół;
- obowiązujących podstaw programowych na poziomie szkoły podstawowej, gimnazjum i szkoły ponadgimnazjalnej, które zostały zweryfikowane w celu lepszego zorientowania na potrzeby rynku pracy – w odniesieniu do wszystkich podstaw programowych na poziomie tych szkół;
- nauczycieli kształcenia zawodowego i instruktorów praktycznej nauki zawodu, którzy uczestniczyli w trwającym co najmniej dwa tygodnie doskonaleniu zawodowym w przedsiębiorstwach – w stosunku do ogólnej liczby tych nauczycieli.

W pozostałych pięciu wskaźnikach osiągnięto poziom realizacji od 16,7% do 92,2% zakładanego celu. Najniższy poziom realizacji dotyczy wskaźnika: odsetek jednostek prowadzących doskonalenie nauczycieli, które uzyskały akredytację, w odniesieniu do wszystkich jednostek prowadzących doskonalenie nauczycieli (do końca 2014 r. akredytację uzyskało 2,5% jednostek prowadzących doskonalenie nauczycieli, przy założonym wskaźniku 15%, tj. 16,6% zakładanej wartości docelowej). W sprawozdaniu z realizacji Priorytetu za 2014 r. IP wskazała na potencjalne zagrożenie nieosiągnięcia wartości docelowej wskaźnika do końca okresu realizacji POKL. Wynika to z małego zainteresowania placówek doskonalenia nauczycieli uzyskiwaniem akredytacji. W celu przeciwdziałania tej tendencji (i mobilizowania placówek doskonalenia nauczycieli do uzyskiwania akredytacji) wprowadzono zmiany do rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 19 listopada 2009 r. w sprawie placówek doskonalenia nauczycieli²⁴, polegające na rozszerzeniu listy zadań, które mogą być realizowane wyłącznie przez placówki akredytowane – o prowadzenie kursów kwalifikacyjnych z zakresu przygotowania pedagogicznego dla nauczycieli praktycznej nauki zawodu i z zakresu pedagogiki specjalnej (zmiany wejść w życie od 1 stycznia 2016 r.).

Kontrolą objęto próbę celową wydatków z budżetu środków europejskich w kwocie 15.260,2 tys. zł, z tego:

- wydatki MEN w ramach Roczego Planu Działania Pomocy Technicznej POKL – 3,1 tys. zł (dział 750);
- dotacje dla beneficjentów na realizację projektów²⁵ w ramach Priorytetu III POKL – 15.207 tys. zł (dział 801);
- wydatki MEN na realizację projektu²⁶ w ramach Priorytetu III POKL – 50,1 tys. zł (dział 801).

W badanym zakresie stwierdzono:

- wydatki realizowane bezpośrednio przez MEN zostały poniesione zgodnie z zasadami kwalifikowania wydatków w ramach POKL;
- przekazanie Bankowi Gospodarstwa Krajowego zleceń płatności dotacji na realizację trzech projektów nastąpiło po zweryfikowaniu wniosków beneficjentów o płatności okresowe i stwierdzeniu wymaganego rozliczenia co najmniej 70% wcześniej przekazanych zaliczek (jednocześnie ze zleceniem płatności w części współfinansowania krajowego).

2.3. Efekty rzeczowe prowadzonej działalności

W 2014 r. najwyższe wydatki w części 30 – *Oświata i wychowanie* poniesiono na zadanie 3.1 *Oświata i wychowanie*, wyodrębnione w układzie zadaniowym budżetu państwa i budżetu środków europejskich w ramach funkcji 3 *Edukacja, wychowanie i opieka*, na które przeznaczono 790.769,6 tys. zł (z tego: 391.251 tys. zł z budżetu państwa i 399.518,6 tys. zł z budżetu środków europejskich), tj. 91,9% wydatków ogółem. W stosunku do 2013 r. wydatki na to zadanie były niższe o 86.702,6 tys. zł. Do monitorowania celu zadania, tj. *podnoszenia jakości oraz efektywności kształcenia i wychowania*, przyjęto miernik w postaci odsetka uczniów, którzy ukończyli szkołę ponadgimnazjalną, w odniesieniu do wszystkich uczniów, którzy ją rozpoczęli – o docelowej wysokości 83,6%. Zakładany poziom miernika został osiągnięty z przekroczeniem o 1,9 punktu procentowego (85,5%).

²⁴ Dz.U. z 2014 r., poz. 1041 ze zm.

²⁵ Projekty: *Uczniowie i rodzice kapitałem społecznym nowoczesnej szkoły, Zagraniczna mobilność szkolnej kadry edukacyjnej w ramach projektów indywidualnych, Staże i praktyki zagraniczne dla osób kształcących się i szkolących zawodowo.*

²⁶ Projekt *Uczniowie i rodzice kapitałem społecznym nowoczesnej szkoły.*

W stosunku do 2013 r. nastąpiła poprawa stanu wyrażonego takim samym miernikiem (83,6%) o 2 punkty procentowe.

Na podzadanie 3.1.2 *Kształcenie ogólne, zawodowe i ustawiczne* wydatkowano ogółem 223.026,5 tys. zł (z tego: 83.248,6 tys. zł z budżetu państwa i 139.777,9 tys. zł z budżetu środków europejskich), tj. o 42.857,2 tys. zł mniej niż w 2013 r. Do monitorowania celu podzadania, tj. *podnoszenia jakości oraz efektywności kształcenia*, przyjęto mierniki w postaci odsetka uzyskanych dyplomów potwierdzających kwalifikacje zawodowe i odsetka świadectw dojrzałości w stosunku do liczby przystępujących do danego egzaminu – o docelowych wysokościach 67% i 82%. Zakładane poziomy mierników osiągnięto (przy przekroczeniu o 0,3 punktu procentowego odsetka uzyskanych dyplomów potwierdzających kwalifikacje zawodowe). W stosunku do 2013 r. poziom zdawalności obu egzaminów był niższy, odpowiednio o 0,5 i 6 punktów procentowych.

Na podzadanie 3.1.3 *Kształcenie i doskonalenie nauczycieli oraz kształtowanie ich pragmatyki zawodowej* wydatkowano ogółem 184.770 tys. zł (z tego: 48.202,1 tys. zł z budżetu państwa i 136.597,9 tys. zł z budżetu środków europejskich), tj. o 11.835 tys. zł więcej niż w 2013 r. Do monitorowania celu podzadania, tj. *zapewnienia nauczycielom zatrudnionym w szkołach i placówkach systemu oświaty dostępu do różnych form doskonalenia zawodowego w kraju i za granicą*, przyjęto miernik w postaci odsetka nauczycieli kończących różne formy doskonalenia dofinansowanego z budżetu państwa lub budżetu środków europejskich w stosunku do liczby nauczycieli ogółem – o docelowej wysokości 9,5%. Osiągnięto poziom miernika niższy o 0,5 punktu procentowego. W stosunku do 2013 r. udział nauczycieli, których doskonalenie dofinansowano ze środków budżetowych MEN (9,7%), był niższy o 0,7 punktu procentowego.

Na podzadanie 3.1.4 *Przygotowanie i przeprowadzenie egzaminów zewnętrznych* wydatkowano ogółem 242.095,7 tys. zł (z tego: 203.507,1 tys. zł z budżetu państwa i 38.588,6 tys. zł z budżetu środków europejskich). Do monitorowania celu podzadania, tj. *podnoszenia jakości oraz efektywności kształcenia i wychowania*, przyjęto mierniki zastosowane w podzadaniu 3.1.2 i te same ich wielkości.

W 2014 r. Minister Edukacji Narodowej rozpoczął realizację nowego obowiązku, określonego art. 22ad ust. 1 ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty²⁷ i art. 10 ustawy z dnia 30 maja 2014 r. o zmianie ustawy o systemie oświaty oraz niektórych innych ustaw, tj. wyposażenia szkół podstawowych w podręczniki do zajęć z zakresu edukacji: polonistycznej, matematycznej, przyrodniczej i społecznej w klasach I-III, począwszy od zapewnienia od roku szkolnego 2014/2015 podręcznika dla uczniów klasy I pn. *Nasz elementarz*²⁸. Na realizację tego zadania poniesiono w 2014 r. wydatki z budżetu państwa w kwocie 10.766,6 tys. zł i do 3 kwietnia 2015 r. w kwocie 2.071,3 tys. zł, tj. łącznie 12.837,9 tys. zł²⁹, z tego na:

- opracowanie podręcznika w czterech częściach – 1.349 tys. zł;
- druk czterech części podręcznika w nakładzie po 636 tys. egzemplarzy – 8.887,5 tys. zł³⁰;
- dystrybucję do szkół w kraju i za granicą trzech pierwszych części podręcznika oraz zarządzanie rezerwą podręcznikową w 2014 r. – 939,5 tys. zł;
- wykonanie wersji podręcznika na tablice interaktywne dla nauczycieli – 15 tys. zł;

²⁷ Dz.U. z 2004 r. Nr 256, poz. 2572 ze zm.; art. 22ad ust. 1 został dodany do ustawy o systemie oświaty na podstawie art. 1 pkt 5 ustawy z dnia 30 maja 2014 r. o zmianie ustawy o systemie oświaty oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2014 r., poz. 811 ze zm.) – z mocą obowiązującą od dnia 8 lipca 2014 r.

²⁸ Zgodnie z art. 22ac ustawy o systemie oświaty uczniowie m.in. szkół podstawowych, z wyłączeniem szkół dla dorosłych, mają prawo do bezpłatnego dostępu do podręczników, materiałów edukacyjnych lub materiałów ćwiczeniowych, przeznaczonych do obowiązkowych zajęć edukacyjnych z zakresu kształcenia ogólnego, określonych w ramowych planach nauczania ustalonych dla tych szkół.

²⁹ Podane kwoty nie obejmują przyszłych wydatków na: a) dystrybucję w I kwartale 2015 r. czwartej części podręcznika do szkół w kraju oraz dystrybucję podręcznika do szkół za granicą; b) adaptację i wydanie części czwartej podręcznika dla uczniów niewidomych i słabowidzących; c) wydanie czwartej części podręcznika po adaptacji dla uczniów mających trudności w uczeniu się i komunikowaniu, w tym niesłyszących i słabosłyszących, z upośledzeniem umysłowym, autyzmem i afazją; d) zarządzanie rezerwą podręcznikową w 2015 r.

W kontroli wykonania budżetu państwa w części 30 – *Oświata i wychowanie* nie badano procedur opracowania i wydania podręcznika, będących przedmiotem odrębnej kontroli NIK.

³⁰ W tym: wydatki poniesione przez MEN (na sfinansowanie druku standardowej wersji czterech części podręcznika przez Centrum Usług Wspólnych) – 8.861,7 tys. zł i wydatki poniesione przez Centrum Informatyczne Edukacji w Warszawie (druk egzemplarzy próbnych i okazowych podręcznika) – 25,7 tys. zł.

- adaptację trzech pierwszych części podręcznika dla potrzeb uczniów niewidomych i słabowidzących oraz ich wydanie w systemie Braille'a i w druku powiększonym w nakładzie łącznym 1.670 egzemplarzy – 418,6 tys. zł;
- adaptację czterech części podręcznika dla potrzeb uczniów mających trudności w uczeniu się i komunikowaniu, w tym niesłyszących i słabosłyszących, z upośledzeniem umysłowym, autyzmem i afazją oraz wydanie trzech pierwszych części w druku w nakładzie łącznym 11.639 egzemplarzy i na płycie DVD w polskim języku migowym w nakładzie łącznym 3.017 egzemplarzy – 1.228,3 tys. zł.

3. Sprawozdania

Kontrolą objęto prawidłowość sporządzenia rocznych sprawozdań jednostkowych i łącznych w zakresie części 30 – *Oświata i wychowanie*: Rb-23, Rb-27, Rb-28, Rb-28UE, Rb-28 Programy i Rb-BZ1 oraz sprawozdań finansowych za IV kwartał 2014 Rb-N i Rb-Z.

Roczne sprawozdania jednostkowe MEN zawierają dane zgodne z kwotami ujętymi w księgach rachunkowych.

Sprawozdania łączne sporządzono w MEN zgodnie z danymi wynikającymi ze sprawozdań jednostkowych jednostek podległych oraz własnych sprawozdań jednostkowych dysponenta części 30. Sprawozdania zostały opracowane w sposób prawidłowy pod względem formalnorachunkowym i merytorycznym oraz przekazane właściwym odbiorcom w wymaganych terminach.

Dysponent części 30, w ramach kontroli zarządczej, sprawował nadzór i kontrolę nad prawidłowością sporządzania sprawozdań jednostek podległych pod względem przestrzegania terminowości ich opracowywania, sprawdzenia poprawności i kompletności danych sprawozdawczych oraz ich zatwierdzenia przez uprawnione osoby. Sprawozdania Rb-BZ1 podlegały również kontroli pod względem zgodności z kwotami ujętymi w sprawozdaniach: Rb-28, Rb-28 Programy i Rb-28UE. W przypadku stwierdzenia nieprawidłowości w sprawozdaniu jednostkowym, przed sporządzeniem sprawozdania łącznego, dysponent części wzywał dysponenta drugiego lub trzeciego stopnia do sporządzenia właściwej korekty sprawozdania.

W 2014 r. nie zakończono w MEN procesu opracowania i wdrożenia jednolitej metodyki zarządzania ryzykiem. W *Oświadczeniu o stanie kontroli zarządczej Ministra Edukacji Narodowej za rok 2013* stwierdzono, że w dziale administracji rządowej oświata i wychowanie w ograniczonym stopniu funkcjonowała adekwatna, skuteczna i efektywna kontrola zarządcza. Zastrzeżenia dotyczące funkcjonowania kontroli zarządczej dotyczyły niezakończenia procesu opracowywania i wdrożenia jednolitej metodyki zarządzania ryzykiem w jednostkach w dziale. Powyższą ocenę sformułował również Komitet Audytu w swoim sprawozdaniu z realizacji zadań w 2014 r. (z dnia 27 lutego 2015 r.).

4. Wydatki publiczne w obszarze oświaty i wychowania w latach 2010–2014

1. W 2014 r. w systemie oświaty funkcjonowało ogółem 52.716 podmiotów prowadzących działalność dydaktyczną, opiekuńczą lub wychowawczą³¹, z tego:

- 13.067 przedszkoli i innych form wychowania przedszkolnego;
- 33.334 szkół różnego typu;
- 2.830 placówek kształcenia ustawicznego i praktycznego oraz ośrodków dokształcania i doskonalenia zawodowego;
- 891 placówek oświatowo-wychowawczych;
- 839 poradni psychologiczno-pedagogicznych;
- 718 młodzieżowych ośrodków wychowawczych i socjoterapii, ośrodków szkolno-wychowawczych (wraz ze specjalnymi), a także innych ośrodków umożliwiających dzieciom i młodzieży realizację obowiązków wychowania przedszkolnego oraz obowiązku szkolnego i nauki;
- 446 placówek doskonalenia nauczycieli;
- 591 innych placówek (biblioteki pedagogiczne, placówki opiekuńczo-wychowawcze, zakłady kształcenia nauczycieli, placówki artystyczne, kolegia pracowników służb społecznych).

Jednostki sektora finansów publicznych prowadziły 36.352 szkół i placówek (69%), a jednostki spoza sektora finansów publicznych – 16.364 (31%).

³¹ Dane MEN z bazy danych systemu informacji oświatowej wg stanu na dzień 30 września i 10 października 2014 r.

Z usług edukacyjnych ww. szkół i placówek korzystało 6.369.305 uczniów, z tego:

- 1.236.470 w placówkach wychowania przedszkolnego;
- 5.130.114 w szkołach;
- 2.721 w zakładach kształcenia nauczycieli i kolegiach pracowników służb społecznych.

W 2014 r. zatrudniano ogółem w kraju 654.184 nauczycieli (w przeliczeniu niepełnozatrudnionych na etaty).

Wydatki publiczne na funkcjonowanie systemu oświaty³² w ostatnich pięciu latach kształtowały się następująco: 2010 r. – 56.408.211 tys. zł, 2011 r. – 59.297.422 tys. zł, 2012 r. – 62.263.577 tys. zł, 2013 r. – 63.365.725 tys. zł, 2014 r. – 64.866.360 tys. zł.

Minister Edukacji Narodowej wyjaśniła, że działania MEN w związku z realizacją polityki oświatowej państwa oparte są m.in. na *Długookresowej Strategii Rozwoju Kraju. Polska 2030. Trzecia Fala Nowoczesności*³³. Wśród realizowanych w latach 2010–2014 najważniejszych działań służących kształtowaniu sytuacji społeczno-gospodarczej kraju Minister wskazała:

- podnoszenie jakości nauczania w Polsce, m.in. poprzez wdrażanie nowej podstawy programowej kształcenia ogólnego oraz reformę systemu nadzoru pedagogicznego i doskonalenia nauczycieli;
- systemowe działania wspierające szkoły i organy prowadzące w procesie obniżania wieku obowiązku szkolnego;
- upowszechnienie edukacji przedszkolnej;
- zmiany w obszarze szkolnictwa zawodowego (wdrażane od roku szkolnego 2012/2013), mające na celu poprawę jakości i efektywności kształcenia oraz jego atrakcyjności poprzez powiązanie szkolnictwa zawodowego z rynkiem pracy;
- rozpoczęty (od 2014 r.) proces zapewniania uczniom szkół podstawowych i gimnazjów bezpłatnego dostępu do podręczników oraz materiałów pomocniczych do obowiązkowych zajęć edukacyjnych z zakresu kształcenia ogólnego.

2. Do monitorowania celu dotyczącego podnoszenia jakości edukacji oraz efektywności kształcenia, MEN stosuje miernik wyrażający odsetek uczniów, którzy ukończyli szkołę ponadgimnazjalną w relacji do wszystkich uczniów, którzy ją rozpoczęli³⁴. Osiągana w kolejnych latach wartość tego miernika systematycznie rośnie: od 81% w 2010 r. do 85,5% w 2014 r.

Wyniki międzynarodowych badań PISA³⁵ z 2009 r. i 2012 r. wskazują na wzrost średniego wyniku osiągnięć polskich uczniów:

- w czytaniu i interpretacji (z 500 pkt do 518 pkt, przy średnio 496 pkt w krajach OECD);
- matematyce (z 495 pkt do 518 pkt, przy średnio 494 pkt w krajach OECD);
- rozumowaniu w naukach przyrodniczych (z 508 pkt do 526 pkt, przy średnio 501 w krajach OECD)³⁶.

³² Łączne wydatki w działach 801 – *Oświata i wychowanie* i 854 – *Edukacyjna opieka wychowawcza* z budżetu państwa, budżetu środków europejskich i budżetów jednostek samorządu terytorialnego oraz wydatki w pozostałych działach w części 30 – *Oświata i wychowanie*, pomniejszone o: wykonane dochody jednostek samorządu terytorialnego z dotacji celowych z budżetu państwa w działach 801 i 854 oraz dotacji celowych z budżetu środków europejskich przekazanych z części 30 – *Oświata i wychowanie*. Kwoty wydatków w latach 2010–2013 podano zgodnie z wyliczeniami MEN, a w 2014 r. – wg wyliczenia Najwyższej Izby Kontroli na podstawie danych udostępnionych przez Ministerstwo Finansów.

³³ Załącznik do uchwały Rady Ministrów nr 16 z dnia 5 lutego 2013 r. w sprawie przyjęcia *Długookresowej Strategii Rozwoju Kraju. Polska 2030. Trzecia Fala Nowoczesności* (M.P. z 2013 r., poz. 121).

³⁴ Miernik przyjęty w *Planie działalności Ministra Edukacji Narodowej na rok 2014 dla działu administracji rządowej oświata i wychowanie* oraz *Planie działalności Ministra Edukacji Narodowej na rok 2013 dla działu administracji rządowej oświata i wychowanie*.

³⁵ Program Międzynarodowej Oceny Umiejętności Uczniów (*Programme for International Student Assessment*) – badania umiejętności uczniów w wieku 15–16 lat, wykonywane od 2000 r. co trzy lata.

³⁶ W badaniu PISA skalowanie wyników testu opiera się na uogólnionym modelu Rascha, tj. teorii odpowiedzi na pytanie testowe (IRT – Item Response Theory). Skale (umiejętności badanych i trudności zadań) w tym modelu mają charakter skal przedziałowych – pozwalają na interpretowanie i porównywanie wielkości różnic między poszczególnymi wynikami (np. między średnimi dla krajów, średnimi dla typów szkół, wynikami poszczególnych badanych). Skale nie mają obiektywnego punktu zerowego, a zatem niemożliwe jest określenie proporcji między wynikami. Poziom umiejętności wyrażony w punktach PISA ma charakter relatywny: skale konstruowane są w ten sposób, by wartość 500 punktów odpowiadała średniej wyników krajów OECD w pierwszym badaniu PISA z 2000 r. oraz by jeden punkt odpowiadał jednej setnej odchylenia standardowego wyników populacji krajów OECD w badaniu PISA z 2000 r. W 2012 r. skale wyników obejmowały zakresy: 439–523 pkt w matematyce, 439–545 w naukach przyrodniczych, 436–524 w czytaniu i interpretacji.

Ponadto w kolejnych badaniach PISA (2006 r., 2009 r., 2012 r.) następowała poprawa pozycji Polski w stosunku do innych krajów OECD w zakresie umiejętności matematycznych uczniów oraz ich umiejętności rozumowania w naukach przyrodniczych (przesunięcie z grupy krajów o przeciętnych wynikach do grupy krajów o ponadprzeciętnych wynikach) i utrzymywała się na podobnym poziomie w zakresie umiejętności czytania i interpretacji (w grupie krajów o przeciętnych wynikach).

Z analizy wyników egzaminów zewnętrznych przeprowadzanych w latach 2010–2014 przez okręgowe komisje egzaminacyjne na zakończenie poszczególnych etapów kształcenia wynika, że występuje stała zależność poziomu wyników egzaminacyjnych uczniów od wielkości miejscowości będącej siedzibą szkoły, tj. uzyskiwanie niższych wyników przez uczniów ze szkół na wsi i w małych miastach w stosunku do uczniów ze szkół położonych w średnich i dużych miastach. W przypadku wyniku sprawdzianu w szkole podstawowej, ustalanego w skali 40-punktowej, uczniowie ze szkół na wsi uzyskiwali średnio o 3 punkty mniej od uczniów ze szkół położonych w miastach powyżej 100 tys. mieszkańców. Podobnie, zróżnicowanie wyników na niekorzyść szkół wiejskich występuje w przypadku poszczególnych części egzaminu gimnazjalnego (przy zmieniającym się w latach 2010–2014 zakresie poszczególnych części egzaminu i skali oceniania)³⁷ oraz w zdawalności egzaminu maturalnego³⁸.

3. W latach 2010–2014 zwiększyła się w Polsce liczba dzieci ogółem objętych wychowaniem przedszkolnym z 1.059.281 do 1.236.470³⁹, w tym dzieci w wieku 3–5 lat – z 725.056 do 988.592.

Odsetek dzieci w wieku 3-5 lat korzystających z edukacji przedszkolnej w stosunku do liczby ogółem dzieci w tym wieku wynosił: w 2010 r. – 62,6%, 2011 – 69,2%, 2012 – 69,7%, 2013 r. – 74,1%, 2014 r. – 79,4%. Wartość tego wskaźnika założona w *Planie działalności Ministra Edukacji Narodowej na rok 2014 dla działu administracji rządowej oświata i wychowanie (75%)* została osiągnięta z nadwyżką 4,4 punktu procentowego. W *Strategii Rozwoju Kapitału Ludzkiego 2020 (SRKL)*⁴⁰ przyjęto osiągnięcie tego wskaźnika w 2020 r. w wysokości 90%.

Następowało też systematyczne zwiększenie stopnia objęcia edukacją przedszkolną dzieci w wieku 3–4 lat: z 54,7% w 2010 r. do 71,6% w 2014 r. W SRKL przyjęto osiągnięcie tego wskaźnika w 2020 r. w wysokości 85%.

W analizowanym okresie wystąpiło większe tempo upowszechniania edukacji przedszkolnej dzieci w wieku 3–5 lat na wsi – o 79,4% (liczba dzieci objętych edukacją przedszkolną zwiększyła się w ciągu pięciu lat o 161.143) niż w miastach – 19,6% (liczba dzieci objętych edukacją przedszkolną zwiększyła się w ciągu pięciu lat o 102.393).

4. Wdrożenie od 1 września 2014 r. obniżonego wieku obowiązku szkolnego – dla dzieci sześciolletnich urodzonych w pierwszej połowie 2008 r. – spowodowało w roku szkolnym 2014/2015 wzrost liczby uczniów klasy I szkoły podstawowej do 516.031, tj. o 150.975 w stosunku do roku szkolnego 2013/2014. W roku szkolnym 2014/2015 w klasie I szkoły podstawowej rozpoczęło naukę 193.730 dzieci w wieku sześciu lat, tj. 44,8% liczby ogółem dzieci sześciolletnich w kraju. Jest to o 8.270 mniej od wielkości zakładanej w *Planie działalności Ministra Edukacji Narodowej na rok 2014 dla działu administracji rządowej oświata i wychowanie (202 tys.)*. Wiązało się to z jednoczesnym wzrostem liczby dzieci, którym w roku szkolnym 2014/2015 odroczone termin rozpoczęcia spełniania obowiązku szkolnego – do 45.770 (podczas gdy w latach 2010–2013, kiedy nie było obowiązku szkolnego dla dzieci sześciolletnich, a jedynie obowiązek ich przyjęcia do klasy I szkoły podstawowej na wniosek rodziców, liczba dzieci z odroczonym terminem obowiązku szkolnego wynosiła od 3.806 do 4.163).

5. W latach 2010–2013 systematycznie zmniejszała się ogólna liczba uczniów szkół podstawowych – z 2.191.659 do 2.152.578 (o 1,8%), a w 2014 r., wskutek obniżenia wieku obowiązku szkolnego, wzrosła do 2.306.136 (o 7,1%). W gimnazjach występował w okresie pięcioletnim stały trend spadkowy liczby uczniów – z 1.261.381

³⁷ W 2014 r. średnie wyniki uczniów z gimnazjów wiejskich, wyrażone w procentach możliwych do zdobycia punktów z poszczególnych części egzaminu, były niższe niż uczniów z gimnazjów w miastach powyżej 100 tys. mieszkańców: z historii i wiedzy o społeczeństwie – o 4 punkty procentowe, języka polskiego – o 5 punktów procentowych, przedmiotów przyrodniczych – o 4 punkty procentowe, matematyki – o 7 punktów procentowych, języka angielskiego (poziom podstawowy) – o 13 punktów procentowych.

³⁸ W latach 2010–2014 poziom zdawalności egzaminu maturalnego absolwentów szkół wiejskich, w stosunku do absolwentów szkół w miastach powyżej 100 tys. mieszkańców, był niższy o 19–25 punktów procentowych.

³⁹ W roku szkolnym 2009/2010 wychowaniem przedszkolnym obejmowano 994,1tys. dzieci, tj. o 75 tys. więcej niż w roku poprzednim (dane na podstawie: *Oświata i wychowanie w roku szkolnym 2009/2010*, Główny Urząd Statystyczny, Warszawa 2010, str. 54).

⁴⁰ Załącznik do uchwały nr 104 Rady Ministrów z dnia 18 czerwca 2013 r. w sprawie przyjęcia Strategii Rozwoju Kapitału Ludzkiego 2020 (M.P. z 2013 r., poz. 640).

w 2010 r. do 1.105.809 w 2014 r. (o 12,3%). Liczba szkół podstawowych dla dzieci i młodzieży prowadzonych przez gminy (bez specjalnych) zmniejszyła się w latach 2010–2014 z 12.200 do 11.100 (o 9%), a liczba gimnazjów zmniejszyła się z 5.647 do 5.597 (o 0,9%).

Zmiany te nie spowodowały istotnego zwiększenia przeciętnej liczebności oddziałów szkolnych:

- w szkołach podstawowych dla dzieci i młodzieży średnia wielkość oddziału w latach szkolnych 2010/2011–2013/2014 wynosiła ogółem w kraju 18 uczniów (w tym 22 w miastach i 15 na wsi), a w przypadku szkół podstawowych prowadzonych przez gminy zmieniała się w kolejnych latach następująco: 2010/2011 – 18,6, 2011/2012 – 18,8, 2012/2013 – 19, 2013/2014 – 19,1, 2014/2015 – 19,1⁴¹;
- w gimnazjach dla dzieci i młodzieży średnia wielkość oddziału w latach szkolnych 2010/2011–2013/2014 ogółem w kraju zmniejszyła się z 23 do 22 uczniów (w tym 23 w miastach i 21 na wsi), a w przypadku gimnazjów prowadzonych przez gminy średnia wielkość oddziału w kolejnych latach wynosiła: 2010/2011 – 22,8, 2011/2012 – 22,7, 2012/2013 – 22,8, 2013/2014 – 22,7, 2014/2015 – 22,5⁴².

Nie spowodowało to również istotnej zmiany zakresu dowożenia uczniów do szkół:

- w latach szkolnych 2010/2011–2013/2014 do szkół podstawowych dla dzieci i młodzieży (bez specjalnych) dowożono od 13,6% do 13,9% uczniów, przy czym liczba dowożonych uczniów zmniejszała się w latach szkolnych 2010/2011–2013/2014 z 296,6 tys. do 291,6 tys., a w roku szkolnym 2014/2015 wzrosła do 310,3 tys.;
- w latach szkolnych 2010/2011–2014/2015 do gimnazjów dla dzieci i młodzieży (bez specjalnych) dowożono od 23,1% do 24% uczniów, przy czym liczba dowożonych uczniów zmniejszyła się z 294,9 tys. do 246,5 tys.

6. W latach szkolnych 2010/2011–2014/2015 wzrastał zakres pomocy psychologiczno-pedagogicznej na rzecz uczniów:

- liczba szkół i placówek zatrudniających pedagogów, psychologów, logopedów i doradców zawodowych zwiększyła się z 23.591 do 29.001;
- liczba pedagogów, psychologów, logopedów i doradców zawodowych we wszystkich typach szkół i placówek (w przeliczeniu na etaty) zwiększyła się ogółem z 27.258 do 30.092;
- liczba uczniów korzystających z pomocy psychologiczno-pedagogicznej we wszystkich typach szkół (zajęć dydaktyczno-wyrównawczych, korekcyjno-kompensacyjnych, logopedycznych, socjoterapeutycznych itp.) zwiększyła się ogółem z 1.444.998 do 1.579.105, zaś liczba uczniów korzystających z zajęć rewalidacyjnych zwiększyła się z 70.111 do 89.356.

Liczba uczniów niepełnosprawnych uczęszczających do szkół ogólnodostępnych wzrosła z 69.457 w roku szkolnym 2010/2011 do 73.488 w roku szkolnym 2014/2015. Wskaźnik odsetka dzieci niepełnosprawnych uczęszczających do szkół ogólnodostępnych w relacji do ogólnej liczby dzieci objętych edukacją szkolną, przyjęty w SRKL do monitorowania celu: *Poprawa sytuacji osób i grup zagrożonych wykluczeniem społecznym*, wzrósł z 43,8% w roku szkolnym 2010/2011 do 50,5% w roku szkolnym 2014/2015. Wartość docelowa tego wskaźnika została określona w SRKL do osiągnięcia w 2020 r. w wysokości 50%.

Założony w *Planie działalności Ministra Edukacji Narodowej na rok 2014 dla działu administracji rządowej oświata i wychowanie* wskaźnik liczby etatów w świetlicach szkół podstawowych w wysokości 16.300 został przekroczony o 3.781 etatów. W szkołach podstawowych prowadzonych przez gminy zwiększyło się zatrudnienie nauczycieli wychowawców w świetlicach z 13.160 w roku szkolnym 2010/2011 do 17.939 w roku szkolnym 2014/2015.

⁴¹ Średnia wielkość oddziału w szkołach podstawowych prowadzonych przez jednostki spoza sektora finansów publicznych wynosiła: w roku szkolnym 2010/2011 – 11,9 uczniów, 2011/2012 – 12, 2012/2013 – 11,3, 2013/2014 – 11,2, 2014/2015 – 11,6.

⁴² Średnia wielkość oddziału w gimnazjach prowadzonych przez jednostki spoza sektora finansów publicznych wynosiła: w roku szkolnym 2010/2011 – 17,6 uczniów, 2011/2012 – 17,5, 2012/2013 – 17,4, 2013/2014 – 17,2, 2014/2015 – 17,2.

7. Jedną z form pomocy finansowej państwa dla organów prowadzących szkoły w tworzeniu warunków do realizacji podstawy programowej kształcenia ogólnego (wprowadzonej od 1 września 2009 r.) oraz w przygotowaniu szkół do rozpoczynania obowiązkowego szkolnego przez dzieci sześciolatnie był Rządowy program wspierania w latach 2009–2014 organów prowadzących w zapewnieniu bezpiecznych warunków nauki, wychowania i opieki w klasach I–III szkół podstawowych i ogólnokształcących szkół muzycznych I stopnia – *Radosna szkoła*. Na realizację programu zaplanowano wsparcie z budżetu państwa w kwocie 856 mln zł (po zmianach wprowadzonych uchwałą Rady Ministrów nr 113/2013 z dnia 28 czerwca 2013 r.). W cyklu realizacji programu wyposażono 12.795 szkół w miejsca zabaw oraz 3.466 szkół (w tym 1.294 na wsi) w place zabaw, tj. odpowiednio 94% i 25% wszystkich szkół uprawnionych do udziału w tym programie, przy wydatkach z budżetu państwa szacowanych na 356,7 mln zł⁴³.

Osiągnięto zakładane w celach programu wyposażenie 90% szkół w miejsca zabaw dla uczniów (tworzone w budynku szkoły) dostosowane do potrzeb i liczby dzieci w młodszym wieku szkolnym, z nadwyżką 4 punktów procentowych.

Nie zostały w pełni osiągnięte cele programu w zakresie tworzenia szkolnych placów zabaw (poza budynkiem szkoły):

- wskaźnik udziału szkół, w których place zabaw są dostosowane do potrzeb i liczby dzieci w młodszym wieku szkolnym osiągnięto w wysokości 34%, tj. o 56 punktów procentowych poniżej zakładanej wysokości (90%);
- wskaźnik udziału szkół z terenów wiejskich w stosunku do ogólnej liczby szkół, w których w ramach programu utworzono lub zmodernizowano place zabaw osiągnięto w wysokości 37%, tj. o 13 punktów procentowych poniżej zakładanej (50%).

⁴³ Stan na koniec 2013 r. uzupełniony o dane o efektach realizacji programu w 2014 r. wykazane w sprawozdaniach wojewodów, przed ich ostateczną weryfikacją przez MEN. W podanej kwocie ok. 357 mln zł uwzględniono: wydatki na dofinansowanie tworzenia miejsc zabaw i placów zabaw w latach 2009–2013 w wysokości 323 mln zł i szacunkowe wydatki w 2014 r. w wysokości 32,5 mln zł oraz wydatki MEN w latach 2010–2014 na kontrole prawidłowości wykonania placów zabaw w wysokości 1,2 mln zł. Zgodnie z harmonogramem realizacji programu, Minister Edukacji Narodowej dokonuje analizy i oceny realizacji programu za dany rok w terminie do 30 kwietnia roku następnego.

III. Informacje dodatkowe

Wystąpienie pokontrolne zostało skierowane do Ministra Edukacji Narodowej w dniu 20 kwietnia 2015 r.

W trybie art. 35c ust. 1 i 2 ustawy o Najwyższej Izbie Kontroli dokonano sprostowania oczywistych omyłek pisarskich na str. 3, 9 i 11 wystąpienia pokontrolnego (pismem KNO.410.001.05.2015 z dnia 8 maja 2015 r.).

W odpowiedzi na wystąpienie pokontrolne, w odniesieniu do uwagi NIK o opłaceniu w 2014 r. składek do organizacji międzynarodowych z wyprzedzeniem w stosunku do obowiązujących terminów płatności⁴⁴, Minister Edukacji Narodowej zadeklarowała dołożenie wszelkich starań, aby wydatki z budżetu państwa były dokonywane w terminach wynikających z dokumentów źródłowych i zgodnie z harmonogramem płatności.

⁴⁴ Problem opisany w ostatnim akapicie na str. 8 niniejszej Informacji.

Załącznik 1. Dochody budżetowe w części 30 – Oświata i wychowanie

Lp.	Wyszczególnienie	2013 r.	2014 r.		5:3	5:4
		Wykonanie	Ustawa ¹	Wykonanie		
		tys. zł			%	
1	2	3	4	5	6	7
	Ogółem część 30, w tym:	8 076,0	8 861,0	8 176,4	101,2	92,3
1.	Dział 150 – Przetwórstwo przemysłowe	2,6	-	-	x	x
1.1.	Rozdz. 15002 – Wydawanie podręczników szkolnych i akademickich	2,6	-	-	x	x
2.	Dział 750 – Administracja publiczna	377,1	330,0	114,3	30,3	34,6
2.1.	Rozdz. 75001 – Urzędy naczelnych i centralnych organów administracji rządowej	377,1	330,0	114,3	30,3	34,6
3.	Dział 801 – Oświata i wychowanie	7 691,6	8 531,0	8 060,3	104,8	94,5
3.1.	Rozdz. 80135 – Szkolnictwo polskie za granicą	226,8	204,0	132,2	58,3	64,8
3.2.	Rozdz. 80143 – Jednostki pomocnicze szkolnictwa	14,2	13,0	20,5	144,4	157,7
3.3.	Rozdz. 80145 – Komisje egzaminacyjne	1 638,0	5 857,0	1 098,9	67,1	18,8
3.4.	Rozdz. 80146 – Doksztalcanie i doskonalenie zawodowe nauczycieli	1 387,9	115,0	922,8	66,5	802,4
3.5.	Rozdz. 80179 – Pomoc zagraniczna	0,1	-	0,0	0,0	x
3.6.	Rozdz. 80180 – Działalność badawczo-rozwojowa	5,4	-	21,9	405,6	x
3.7.	Rozdz. 80193 – Dochody państwowej jednostki budżetowej uzyskane z zadań, które w 2010 r. były finansowane z dochodów własnych	4 210,9	-	2 806,2	66,6	x
3.8.	Rozdz. 80195 – Pozostała działalność	208,3	2 342,0	3 057,7	1 467,9	130,6
4.	Dział 854 – Edukacyjna opieka wychowawcza	5,6	-	1,8	32,1	x
4.1.	Rozdz. 85412 – Kolonie i obozy oraz inne formy wypoczynku dzieci i młodzieży	4,9	-	0,8	16,3	x
4.2.	Rozdz. 85413 – Kolonie i obozy dla młodzieży polonijnej w kraju	0,2	-	0,0	0,0	x
4.3.	Rozdz. 85415 – Pomoc materialna dla uczniów	0,5	-	1,0	200,0	x

¹ Ustawa budżetowa z 24 stycznia 2014 r.

Dane na podstawie rocznego sprawozdania Rb-27 z wykonania planu dochodów budżetowych.

Załącznik 2. Wydatki budżetu państwa w części 30 – Oświata i wychowanie

Lp.	Wyszczególnienie	2013 r.	2014 r.		6:3	6:4	6:5	
		Wykonanie	Ustawa ¹	Budżet po zmianach				Wykonanie
		tys. zł						%
1	2	3	4	5	6	7	8	9
	Ogółem część 30, w tym:	472 812,4	424 371,0	488 518,8	461 381,7	97,6	108,7	94,4
1.	Dział 150 – Przetwórstwo przemysłowe	721,4	1 000,0	1 000,0	215,5	29,9	21,6	21,6
1.1.	Rozdz. 15002 – Wydawanie podręczników szkolnych i akademickich	721,4	1 000,0	1 000,0	215,5	29,9	21,6	21,6
2.	Dział 750 – Administracja publiczna	41 998,3	42 772,0	42 861,9	42 152,1	100,4	98,6	98,3
2.1.	Rozdz. 75001 – Urzędy naczelnych i centralnych organów administracji rządowej	42 998,3	42 772,0	42 861,9	42 152,1	98,0	98,6	98,3
3.	Dział 752 – Obrona narodowa	4,0	15,0	15,0	14,8	370,0	98,7	98,7
3.1.	Rozdz. 75212 – Pozostałe wydatki obronne	4,0	15,0	15,0	14,8	370,0	98,7	98,7
4.	Dział 754 – Bezpieczeństwo publiczne i ochrona przeciwpożarowa	4,0	14,0	14,0	14,0	350,0	100,0	100,0
4.1.	Rozdz. 75414 – Obrona cywilna	1,0	10,0	10,0	10,0	1 000,0	100,0	100,0
4.2.	Rozdz. 75421 – Zarządzanie kryzysowe	3,0	4,0	4,0	4,0	133,3	100,0	100,0
5.	Dział 801 – Oświata i wychowanie	413 565,1	369 655,0	430 609,3	405 167,2	98,0	109,6	94,1
5.1.	Rozdz. 80135 – Szkolnictwo polskie za granicą	38 381,5	37 944,0	38 278,3	38 004,7	99,0	100,2	99,3
5.2.	Rozdz. 80143 – Jednostki pomocnicze szkolnictwa	10 796,4	7 510,0	11 182,2	11 165,2	103,4	148,7	99,8
5.3.	Rozdz. 80145 – Komisje egzaminacyjne	204 604,0	193 024,0	203 644,9	201 983,9	98,7	104,6	99,2
5.4.	Rozdz. 80146 – Dokszałcanie i doskonalenie zawodowe nauczycieli	67 227,1	68 776,0	83 354,6	72 599,4	108,0	105,6	87,1
5.5.	Rozdz. 80179 – Pomoc zagraniczna	2 081,4	-	1 079,1	1 017,1	48,9	x	94,3
5.6.	Rozdz. 80180 – Działalność badawczo-rozwojowa	12 959,6	8 190,0	17 156,2	12 329,1	95,1	150,5	71,9
5.7.	Rozdz. 80195 – Pozostała działalność	77 515,1	54 211,0	75 914,0	68 067,9	87,8	125,6	89,7
6.	Dział 853 – Pozostałe zadania w zakresie polityki społecznej	381,3	-	403,6	380,7	99,8	x	94,3
6.1.	Rozdz. 85334 – Pomoc dla repatriantów	381,3	-	403,6	380,7	99,8	x	94,3
7.	Dział 854 – Edukacyjna opieka wychowawcza	8 138,3	2 915,0	5 615,0	5 437,4	66,8	186,5	96,8
7.1.	Rozdz. 85412 – Kolonie i obozy oraz inne formy wypoczynku dzieci i młodzieży, a także szkolenia młodzieży	2 407,0	1 255,0	3 955,0	3 783,0	157,2	301,4	95,7
7.2.	Rozdz. 85413 – Kolonie i obozy dla młodzieży polonijnej w kraju	685,0	700,0	700,0	694,3	101,4	99,2	99,2
7.3.	Rozdz. 85415 – Pomoc materialna dla uczniów	5 046,3	960,0	960,0	960,0	19,0	100,0	100,0
8.	Dział 921 – Kultura i ochrona dziedzictwa narodowego	8 000,0	8 000,0	8 000,0	8 000,0	100,0	100,0	100,0
8.1.	Rozdz. 92114 – Pozostałe instytucje kultury	8 000,0	8 000,0	8 000,0	8 000,0	100,0	100,0	100,0

¹ Ustawa budżetowa z 24 stycznia 2014 r.

Dane na podstawie rocznego sprawozdania Rb-28 z wykonania planu wydatków.

Załącznik 3. Zatrudnienie i wynagrodzenia w części 30 – Oświata i wychowanie

Lp.	Wyszczególnienie	Wykonanie 2013 r.			Wykonanie 2014 r.			8:5
		Przeciętne zatrudnienie wg Rb-70	Wynagrodzenia wg Rb-70	Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto na 1 pełnozatrudnionego	Przeciętne zatrudnienie wg Rb-70	Wynagrodzenia wg Rb-70	Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto na 1 pełnozatrudnionego	
		osób ¹	tys. zł	zł	osób ¹	tys. zł	zł	
1	2	3	4	5	6	7	8	9
	Ogółem część 30, w tym wg statusu zatrudnienia ² :	1 525	117 204,2	6 405	1 495	115 712,6	6 450	100,7
	01 – osoby nieobjęte mnożnikowym systemem wynagrodzeń	681	41 410,0	5 067	665	40 677,5	5 097	100,6
	02 – osoby zajmujące kierownicze stanowiska państwowe	5	760,9	12 681	5	807,1	13 452	106,1
	03 – członkowie służby cywilnej	250	22 224,7	7 408	258	22 363,6	7 223	97,5
	14 – n-le zatrudnieni w szkołach i plac. prowadzonych przez organy adm. rządowej	589	52 808,6	7 472	567	51 864,4	7 623	102,0
1.	Dział 750 – Administracja publiczna, w tym:	285	24 980,2	7 304	295	25 249,3	7 133	97,7
1.1.	Rozdz. 75001 – Urzędy naczelnych i centralnych organów administracji rządowej:	285	24 980,2	7 304	295	25 249,3	7 133	97,7
	01	30	1 994,6	5 541	32	2 078,6	5 413	97,7
	02	5	760,9	12 681	5	807,1	13 452	106,1
	03	250	22 224,7	7 408	258	22 363,6	7 223	97,5
2.	Dział 801 – Oświata i wychowanie, w tym:	1 240	92 224,0	6 198	1 200	90 463,3	6 282	101,4
	01	651	39 415,4	5 045	633	38 598,9	5 081	100,7
	14	589	52 808,6	7 472	567	51 864,4	7 623	102,0
2.1.	Rozdz. 80135 – Szkolnictwo polskie za granicą:	259	25 190,1	8 105	253	24 636,2	8 115	100,1
	01	25	1 487,0	4 957	24	1 524,0	5 291	106,7
	14	234	23 703,1	8 441	229	23 112,2	8 411	99,6
2.2.	Rozdz. 80143 – Jednostki pomocnicze szkolnictwa:	80	5 403,4	5 629	73	5 057,2	5 773	102,6
	01	68	4 765,9	5 841	63	4 575,2	6 052	103,6
	14	12	637,5	4 427	10	482,0	4 017	90,7
2.3.	Rozdz. 80145 – Komisje egzaminacyjne:	620	42 035,4	5 650	595	41 130,7	5 761	102,0
	01	333	17 911,4	4 482	317	16 939,5	4 453	99,4
	14	287	24 124,0	7 005	278	24 191,2	7 252	103,5
2.4.	Rozdz. 80146 – Doksztalcanie i dosk. zawodowe n-li:	281	19 595,1	5 811	270	18 637,8	5 752	99,0
	01	225	15 251,1	5 649	220	14 558,8	5 515	97,6
	14	56	4 344,0	6 464	50	4 079,0	6 798	105,2
2.5.	Rozdz. 80195 – Pozostała działalność:	-	-	-	9	1 001,4	9 272	x
	01	-	-	-	9	1 001,4	9 272	x

¹ W przeliczeniu na pełnozatrudnionych.

² Status zatrudnienia określony został w rozporządzeniu Ministra Finansów z dnia 16 stycznia 2014 r. w sprawie sprawozdawczości budżetowej (Dz. U z 2014 r., poz. 119 ze zm.).

Załącznik 4. Wydatki budżetu środków europejskich w części 30 – Oświata i wychowanie

Lp.	Wyszczególnienie	2013 r.	2014 r.			6:3	6:4	6:5
		Wykonanie	Ustawa ¹	Budżet po zmianach	Wykonanie			
		tys. zł						
1	2	3	4	5	6	7	8	9
	Ogółem część 30, w tym:	475 397,8	372 095,0	419 555,4	399 518,6	84,0	107,4	95,2
1.	Dział 750 – <i>Administracja publiczna:</i>	24,7	150,0	217,0	159,5	645,7	106,3	73,5
1.1.	Program Operacyjny Kapitał Ludzki	24,7	150,0	217,0	159,5	645,7	106,3	73,5
2.	Dział 801 – <i>Oświata i wychowanie:</i>	475 373,1	371 945,0	419 338,4	399 359,1	84,0	107,4	95,2
2.1.	Program Operacyjny Kapitał Ludzki	475 373,1	371 945,0	419 338,4	399 359,1	84,0	107,4	95,2

¹ Ustawa budżetowa z 24 stycznia 2014 r.

Dane na podstawie rocznego sprawozdania Rb-28UE z wykonania planu wydatków budżetu środków europejskich, z wyłączeniem wydatków na realizację Wspólnej Polityki Rolnej.

Załącznik 5. Kalkulacja oceny ogólnej w części 30 – Oświata i wychowanie

Oceny wykonania budżetu w części 30 – *Oświata i wychowanie* dokonano stosując kryteria⁴⁹ oparte na wskaźnikach wartościowych opracowanych przez NIK i opublikowanych w *Analizie wykonania budżetu państwa i założeń polityki pieniężnej w 2014 roku*⁵⁰.

W części 30 budżetu państwa – zgodnie z założeniami kontroli – nie badano realizacji dochodów, w związku z czym nie dokonano oceny częściowej dochodów, a kwota zrealizowanych dochodów nie została uwzględniona w łącznej kwocie dochodów i wydatków (G)

Wydatki (łącznie z budżetu państwa i budżetu środków europejskich) W: 860.900,3 tys. zł

Łączna kwota G : 860.900,3 tys. zł (kwota wydatków)

Waga wydatków w łącznej kwocie: $Ww = W : G = 1$

Nieprawidłowości w wydatkach: 0 zł

Ocena częściowa wydatków: pozytywna (5)

Wynik końcowy Wk: $5 \times 1 = 5$

Ocena końcowa: pozytywna

⁴⁹ <http://www.nik.gov.pl/kontrole/standardy-kontroli-nik/>

⁵⁰ Porównaj: <http://www.nik.gov.pl/kontrole/analiza-budzetu-panstwa/>

Załącznik 6. Wykaz organów, którym przekazano informację o wynikach kontroli

1. Prezydent Rzeczypospolitej Polskiej
2. Marszałek Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej
3. Marszałek Senatu Rzeczypospolitej Polskiej
4. Prezes Rady Ministrów
5. Prezes Trybunału Konstytucyjnego
6. Rzecznik Praw Obywatelskich
7. Komisja Finansów Publicznych Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej
8. Komisja do Spraw Kontroli Państwowej Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej
9. Komisja Edukacji, Nauki i Młodzieży Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej
10. Minister Finansów
11. Minister Edukacji Narodowej